

Werk

Titel: D. Jo. Frid. Blumenbachii Institutiones Physiologicae.

Autor: Blumenbach, Johann Friedrich

Verlag: Dieterich

Ort: Gottingae

Jahr: 1821

Kollektion: Blumenbachiana

Digitalisiert: Niedersächsische Staats- und Universitätsbibliothek Göttingen

Werk Id: PPN659038048

PURL: <http://resolver.sub.uni-goettingen.de/purl?PPN659038048>

OPAC: <http://opac.sub.uni-goettingen.de/DB=1/PPN?PPN=659038048>

LOG Id: LOG_0011

LOG Titel: Sectio V. De Animae Facultatibus

LOG Typ: chapter

Terms and Conditions

The Goettingen State and University Library provides access to digitized documents strictly for noncommercial educational, research and private purposes and makes no warranty with regard to their use for other purposes. Some of our collections are protected by copyright. Publication and/or broadcast in any form (including electronic) requires prior written permission from the Goettingen State- and University Library.

Each copy of any part of this document must contain these Terms and Conditions. With the usage of the library's online system to access or download a digitized document you accept the Terms and Conditions.

Reproductions of material on the web site may not be made for or donated to other repositories, nor may be further reproduced without written permission from the Goettingen State- and University Library.

For reproduction requests and permissions, please contact us. If citing materials, please give proper attribution of the source.

Contact

Niedersächsische Staats- und Universitätsbibliothek Göttingen
Georg-August-Universität Göttingen
Platz der Göttinger Sieben 1
37073 Göttingen
Germany
Email: gdz@sub.uni-goettingen.de

SECTIO V.

DE

ANIMAE FACULTATIBUS.

§. 61.

Denique vero et homo, quem hactenus corpore instructum vidimus, tam quoad materiem et texturam, quam quoad vires suas vitales functionibus quibus destinatum est, perfectissime respondente, mente quoque, divinae particula aerae, a natura dotatus est, quae intimo commercio corpori isti iungitur, et cultura ac exercitatione plurimas non unius ordinis facultates prodit, itidem succincte, quatenus huius loci est, enumerandas *).

*) cf. ALEX. CRICHTON's *Inquiry into the nature and origin of mental derangement, comprehending a concise System of the Physiology and Pathology of the human mind.* Lond. 1798. II Vol. 8.

IMM. KANT's *Anthropologie in pragmatischer Hinsicht.* Königsb. 1798. 8.

§. 62.

Et quidem sensibilitas nervorum, cuius inter vires vitales mentio facta est (§. 43.), medium quasi constituit, quod impressiones stimulorum in partes quae ea praeditae sunt, praesertim vero in ipsa sensuum organa (de quorum functione infra speciatim differendi locus dabitur) ita in sensorialem cerebri partem propaget, ut illic ab ipsa anima percipi possint.

§. 63.

Prima itaque nominanda venit animae facultatum, et quasi in inferiore gradu posita, facultas *percipiendi*, cuius quippe ope anima impressionum in corpus et imprimis in sensuum organa factarum, conscia, et idearum compos fit.

CHR. MEINERS'S *Untersuchungen über die Denkkräfte und Willenskräfte des Menschen nach Anleitung der Erfahrung.* Gött. 1806. II Vol. 8.

GOTTL. E. SCHULZE'S *psychische Anthropologie.* Ed. 2. Gött. 1819. II Vol. 8.

§. 64.

Iuvat autem eam facultatem alia, eaque altioris dignitatis, *attentio*, quae animum in ideam aliquam excitatam ita dirigit, ut de ea unice et quasi tota cogitet.

§. 65.

Conservandis autem signis idearum quae perceptae erant, iisque denuo excitandis et quasi revocandis, inservit *memoria*, ea pars animi quae, ut Cicero- nis verbis utar, custos est ceterarum ingenii partium.

§. 66.

Phantasia contra *) ea facultas est animi, qua non signa tantum, sed ipsas

---

*) De memoriae et phantasiae sive differentia sive analogia et affinitate diversimode disputatum est. Hinc v. c. a classicis quibusdam psychologis utraque facultas communi imaginationis nomine latissime sumto comprehenditur, et in binas species dividitur: memoriae scil. quae res repraesentat quales olim animo praesentes fuerant; et facultatis fingendi, tales repraesentationes excitantis

obiectorum imagines vividissime tanquam oculis praesto obversantes, repraesentat.

§. 67.

Notiones autem generaliores et a sensu remotiores formandi, negotium est facultatis *abstrahendi*.

§. 68.

Relationem autem tam sensualium idearum quam notionum abstractarum invicem confert et ponderat *iudicium*.

§. 69.

Ex ipsis vero hisce iudicii collationibus denique conclusiones formandi, nobilissimae omnium et praestantissimae facultatis est, quam *rationem* vocant *).

---

quae non nisi abstrahendo formantur. Memoriam denuo in *sensitivam* (s. imaginationem sensu strictiori), et *intellectualem* dividunt. Fingendi vero facultatem itidem in *intellectualem* s. superiorem, et *phantasiam* quae leges mechanicas sequitur. cf. FEDER *Grundsätze der Logik und Metaphysik*. Gött. 1794. p. 20.

*) De summa hac praerogativa humanae mentis qua hominis in caetera animantia imo vero

§. 70.

Et haec quidem mentis dotes hactenus enarratae iunctim communi appellatione facultatis cognoscendi comprehenduntur. Iam et alterius ordinis vires nominandae veniunt, quae ad facultatem appetendi, latiore sensu sumtam, attinent.

§. 71.

Cum enim multifariis stimulis interinis, sive ad victum aliasque necessitates vitae comparandas, sive ad sexualem instinctum explendum, compellamur; idque eo vehementius, quo magis desiderium stimulis istis satisfaciendi, phantasiae ope inflammatur, exinde *appetitiones* proprie sic dictae nascuntur, aut si contraria ratione animus ingratarum sensationum taedio afficitur, *aversationes*.

---

in universam creationem potestas et imperium nititur, pluribus egi libro *de generis humani arietate nativa* pag. 52. ed. 3.

§. 72.

Ea denique animae facultas qua tum e pluribus, quae ipsi simul obversantur, appetitionibus aut averfationibus eligere, tum vero et de functionibus corporis, quae certis finibus respondeant, peragendis, pro arbitrio decernere valet, *voluntas* est.

§. 73.

Ceterum ordo quo singulas has mentis facultates recensui respondet tum ordini chronologico quo in hominis nativitate curriculo alia post aliam se manifestat, tum vero et relationi qua aliae, quae scil. primo loco nominatae sunt brutis animantibus cum homini communes, sequentes vero huic magis minusve privatae videntur.